

Máthé Réka Zsuzsánna

A belga elnökség gazdasági és kereskedelmi prioritásai

A soros uniós elnökséget betöltő Belgium az EU belső piacának és ipari jövőjének megerősítésén kíván dolgozni, folytatni fogja a tőkepiaci unió és az energiaunió kiteljesítésére irányuló munkát. Az elnökség hangsúlyozza a köz- és magánberuházások jelentőségét, továbbá az EU belső és külső politikái közötti koherenciára fog összpontosítani.

Az Európai Unió Tanácsának soros elnökségét 2024 januárjától június végéig Belgium tölti be. A tisztséget a spanyol elnökségtől vette át, és a magyar elnökségnek fogja átadni júliusban. A soros elnökség programja a spanyol–belga–magyar elnökségi trió programját fogja folytatni, amelyről itt írtunk.¹ Ennek megfelelően a belga elnökség azokat a dossziékat fogja előresorolni, amelyek az EU újraiparosítását és stratégiai autonómiáját erősítik majd – mindezt a versenyképesség növelése köré szervezve.

Mindenekelőtt a belga elnökség programja hangsúlyozza, hogy az EU-nak egyenlő versenyfeltételeket kell biztosítania a vállalkozások, különösen a kis- és közepes vállalatok (kkv-k) számára, lehetővé téve számukra, hogy mind Európán belül, mind a globális szinten tisztességesen versenyezhesenek.² Figyelembe véve, hogy az EU rendkívül magas környezetvédelmi és munkaügyi standardokat előíró szabványokkal dolgozik, ez elég nagy kihívásnak tűnik. Az EU jelentős kereskedelmi partnerei, mint például Kína vagy a MERCOSUR-tagállamok vállalatai több területen is jóval alacsonyabb minőségügyi előírásoknak kell hogy megfeleljenek.

Másodszor, az új elnökség folytatni kívánja a tőkepiaci unió és az energiaunió kiteljesítésére irányuló munkát. Ez nem meglepő, hiszen az EU csökkenő termelékenységét az egységes piac által nyújtott lehetőségek kiaknázása révén lehet ellensúlyozni vagy javítani. Ehhez viszont nagymértékű magánberuházásokra van szükség, így a tőkepiacok szerepe kulcsfontosságú lesz a jövőben. A Bizottság 2023 tavaszán kiadott, az EU versenyképességére vonatkozó stratégiai dokumentuma hangsúlyozza a tőkepiacok szerepét: a határokon átnyúló

¹ MÁTHÉ 2023a.

² The Belgian Presidency Programme 2024.

integráció lehetővé teszi, hogy a vállalkozások különböző finanszírozási forrásokhoz és beruházási lehetőségekhez férjenek hozzá, amikor új vállalkozást indítanak, vagy kiterjesztik tevékenységüket Európán belül.³ A piaci fragmentáció csökkentése érdekében jobban össze kell hangolni a fizetésektelenségi jogszabályokat, egyszerűsíteni kell a tőkepiacokra való bejutást, különösen a kisebb vállalkozások számára, el kell mélyíteni a lakossági befektetők tőkepiacokon való részvételét, miközben biztosítani kell a stabil piaci infrastruktúrákat, a pénzügyi információkhoz való könnyű hozzáférést és felügyeletet.

Ezen a területen a belga elnökség célja, hogy kiegyensúlyozott megközelítésekkel biztosítson, amelyek fenntartják az erős fogyasztó- és befektetővédelmet, erősítik a piac integritását és a reálgazdaság finanszírozását, valamint javítják a kkv-k tőkéhez jutását. Ezen túlmenően a belga elnökség elő kívánja mozdítani a banki válságkezelés és betétbiztosítás keretrendszerének felülvizsgálatát, ami a bankunió előmozdítása és a bankszektor szerepének megerősítése szempontjából rendkívül fontos lépés.

A termeléshez és az iparosításhoz elengedhetetlen kérdés az energiahordozók piaca, különösen figyelembe véve, hogy a korábban említett stratégiai dokumentum szerint is a villamos energia ára magasabb, mint a világ más részein, például kétszer olyan magas, mint az Egyesült Államokban, és várhatóan még évekig magasabb is marad. Éppen ezért az EU a megújuló energiaforrások elterjesztésére és az energiahatékonyság mielőbbi megvalósítására törekszik. Ehhez jelentős beruházásokra van szükség úgy a villamosenergia-termelés, a hálózatok, mint az érintett ágazatok ipari kapacitását tekintve. A megújuló energiaforrások hatékony felhasználása szükségessé teszi az energiaforrások korszerűsítését, amely révén az ellátás rugalmassága és biztonsága növekedne.

Ennek megfelelően a belga elnökség úgy véli, hogy a fenntartható energia-rendszerre való költséghatékony átálláshoz egyaránt szükség van a meglévő és az új infrastruktúrákra, beleértve a hálózati infrastruktúrát, a hidrogén-importot és a szén-dioxid-szállítást szolgáló létesítményeket. Így az elnökség értékelni tervezi a jelenlegi európai keret hatékonyságát az infrastruktúrák tervezése, kiépítése és finanszírozása terén. Nem meglepő módon a belga elnökség egyik célja, hogy a Tanács olyan dokumentumot fogadjon el, amely egész Európára (beleértve a tengerparttal nem rendelkező országokat is) a határokon átnyúló szárazföldi és tengeri infrastruktúrát érintő hálózat cselekvési pontjait határozza meg. Ezek egyrészt a második északi-tengeri

³ Európai Bizottság 2023.

csúcstalálkozó következtetéseire,⁴ valamint az EU tengeri megújuló energiára vonatkozó stratégiájára épülnek majd.⁵ Hasonlóan, a belga elnökség a hidrogén és származékainak növekvő nemzetközi kereskedelmét figyelembe véve arra fog törekedni, hogy közös piacot hozzon létre. Ennek első lépéseként a megbízható tanúsítási rendszer kialakításán és a piaci platformok előmozdításán, valamint a szükséges finanszírozási eszközök előmozdításán kíván dolgozni. Ezt követően az uniós hidrogénbank, valamint egy lehetséges hidrogénimport-stratégia kidolgozását tervezi.

A gazdasági és pénzügyi politikák terén a belga elnökség tovább fogja vezetni a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (Recovery and Resilience Facility, RRF) végrehajtásáról szóló független bizottsági értékelő jelentés Tanács általi vizsgálatát, figyelembe véve a REPowerEU kezdeményezést. Továbbá, a soros elnökségnek gondja lesz rá, hogy a Tanács figyelemmel kísérje az RRF végrehajtását, beleértve a kifizetési kérelmeket is. Hasonlóan, az elnökség értékelni fogja a finanszírozási eszközök további relevanciáját, mint például a NextGenerationEU (NGEU), valamint a Covid-19-világjárvány miatt felmerülő szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatokat mérséklő ideiglenes támogatást nyújtó európai eszközt (SURE).

A belga elnökség alatt parázs viták várhatók a költségvetést illetően. Egyrészt, az elnökség támogatja az EU új saját forrásaira vonatkozó jogalkotási javaslatokat, valamint véglegesíteni kívánja a 2021–2027-es többéves pénzügyi keret félidős felülvizsgálatát.

Az EU belső piacát érintő prioritásokat a belga elnökség az EU külügyi politikai szintjén is szem előtt kívánja tartani, így a kereskedelmi kapcsolatokat terén is. A fejlődő országok nemzetközi kereskedelembe való további bevonása érdekében a belga elnökség az általános vámkedvezmény-rendszer (Generalised System of Preferences, GSP) végrehajtásán fog dolgozni, de fontolóra fogja venni más eszközök, többek között a gazdasági partnerségi megállapodások és a fenntartható beruházáskönnyítési megállapodások alkalmazását is.

Ezzel összhangban az új elnökség az EU indiai–csendes-óceáni térségben lévő államokkal folytatott együttműködését kívánja erősíteni, valamint támogatni fogja az Indiával való fokozott együttműködést is, a 2025-ig szóló közös ütemterv értelmében.⁶ Részben meglepő, hogy a belga elnökség programja nem említi az India–Közel-Kelet–EU-folyosó projektet, amelyet a tavaly szeptemberi

⁴ SHENOUDA 2023.

⁵ Európai Bizottság 2020.

⁶ *Eu-India Strategic Partnership. A Roadmap To 2025* 2020.

A belga elnökség gazdasági és kereskedelmi prioritásai

G20-as csúcstalálkozón jelentettek be. A Hamasz és Izrael háborúja miatt a projekt egyelőre leállt, így feltételezhető, hogy az unió soros elnökségének momentumában emiatt nem szerepel az együttműködés fejlesztése.

Az EU külkapcsolatai során alkalmazott Global Gateway program kétéves évfordulójához érkezik. A belga elnökség a stratégia kialakításáról és végrehajtásáról tanácsí értékelést fog készíteni. Ez kitűnő alkalom lesz arra, hogy az EU összehasonlítsa programjának sikerességét a kínai Övezet és Út kezdeményezés eredményeivel.

A külkereskedelem terén a belga elnökségnek egy fontos feladata lesz: az EU felkészülése és koordinációja a Kereskedelmi Világszervezet 13. miniszteri konferenciájára. A szervezetet érintő reformok már régóta esedékesek, amelyek között az EU szempontjából a vitarendezési mechanizmus kidolgozása a leglényegesebb – elsősorban a Kínával szembeni vitás kérdések miatt.⁷

Végezetül: a belga elnökség a koherencia és az egységes fellépés érdekében kész elősegíteni a közös kül- és biztonságpolitikában a minősített többségi szavazásról szóló nyílt vitát – különös tekintettel a bővítéspolitikára. Vagyis várható, hogy a következő hat hónapban napirendre kerül a számunkra kulcsfontosságú egyhangúsági döntésmechanizmusról szóló vita.

Összegezve: várható, hogy a következő hat hónapban számos, az unió működését illető vita kerül napirendre. Ezek közepette igyekszik a soros belga elnökség a közös energiapiacot kialakítani, miközben az EU versenyképessége és a több évtizede megteremtett és megtartott jólét a tét.

2024. január 9.

Felhasznált irodalom

The Belgian Presidency Programme (2024). *Belgian Presidency of the Council of the European Union*. Online: <https://belgian-presidency.consilium.europa.eu/en/programme/the-belgian-presidency-programme/>

Eu-India Strategic Partnership. A Roadmap To 2025 (2020). 2020. július. Online: https://eeas.europa.eu/sites/default/files/eu-india_factsheet_2020-07.pdf

Európai Bizottság (2020): *A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának. A tengeri megújuló energiában rejlő lehetőségeknek a klímasemleges jövő érdekében való kiaknázását célzó uniós stratégia*. COM/2020/741 final. Online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=CELEX:52020DC0741>

⁷ MÁTHÉ 2023b.

Máthé Réka Zsuzsánna

- Európai Bizottság (2023): *A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának. Az EU hosszú távú versenyképessége: előretekintés a 2030 utáni időszakra*. COM/2023/168 final. Online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52023DC0168&qid=1716044888502>
- MÁTHÉ Réka Zsuzsánna (2023): Fogat fogért? *Ludovika.hu*, 2023. július 17. Online: <https://ludovika.hu/blogok/ot-perc-europa-blog/2023/07/17/fogat-fogert/>
- MÁTHÉ Réka Zsuzsánna (2023a): A spanyol elnökség folytatja az EU újraiparosítását. *Ludovika.hu*, 2023. július 6. Online: <https://ludovika.hu/blogok/ot-perc-europa-blog/2023/07/06/a-spanyol-elnokseg-folytatja-az-eu-ujraiparositasat/>
- SHENOUDA Nóra (2023): Az északi-tengeri szélenergia kiaknázásán fáradozik több európai ország is. *Euronews*, 2023. április 2. Online: <https://hu.euronews.com/my-europe/2023/04/24/tobb-europai-oroszag-is-az-eszaki-tengeri-szelenergia-kiaknazasan-faradozik>